

Verslag *Transportveiligheid in de energietransitie*

21 maart 2018, IFV, Arnhem

Nils Rosmuller

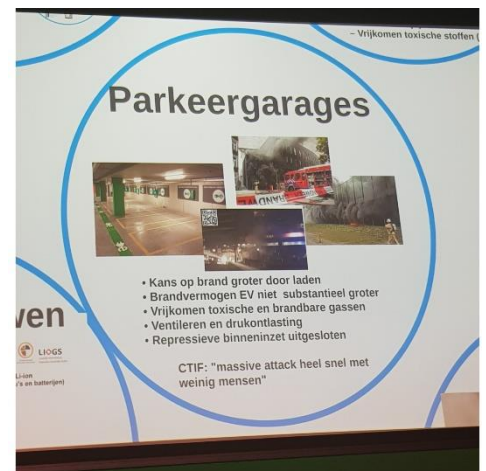
Dit jaar stond de jaarlijkse transportveiligheidsdag van ons lectoraat in het teken van de energietransitie. En dan met name welke gevolgen de energietransitie heeft op transportveiligheid. Dit thema met de bijbehorende sprekers was een schot in de roos, zo bleek uit het grote aantal aanwezigen en de discussies in de zaal en nadien bij het buffet.

Hieronder volgt een verslag op hoofdlijnen, per sprekers:

Leendert Gooijer (programma coördinator nationale veiligheid, RIVM) presenteerde de ontwikkelingen in de energietransitie tegen de achtergrond van de methodologie zoals die wordt toegepast voor het nationale veiligheidsprofiel. In dat licht bezien lijken de fysieke veiligheidsgevolgen van de energietransitie wel mee te vallen: ongevallen met tientallen doden en gewonden zijn (zeer) onwaarschijnlijk. De risico's zijn goed vergelijkbaar met de huidige risico's zoals we die kennen voor bijvoorbeeld brandbare gassen en vloeistoffen.

Walter Crommelin (manager safety specialists, Gasunie) presenteerde de plannen en deels al lopende projecten zoals die bij de Gasunie in het kader van de energietransitie worden uitgevoerd. In de kern komt het erop neer dat de Gasunie van een gastransporteur, daarnaast ook een transporteur wordt van waterstof, warmte en een afvaltransporteur in de vorm van CO₂. Twee aspecten voor waterstof moeten nog goed onderzocht worden: de mogelijkheden van hergebruik van bestaande compressoren met bijbehorende installatie(onderdelen), en het meten van de hoeveel waterstof die wordt getransporteerd/geleverd (i.h.k.v. de afrekening).

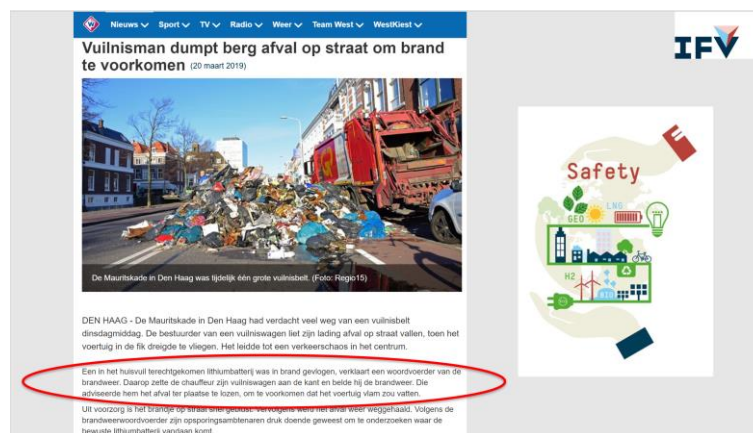
Ricardo Weewer (lector brandweerkunde, IFV) is minder positief over de veiligheid. Hoewel hij aangeeft dat we ondertussen op het gebied van de incidentbestrijding al behoorlijk wat weten, noemt hij diverse witte vlekken in onze kennis. Hoe zit het met de afblaasrichting van personenvoertuigen en welke scenario's ontwikkelen zich bij een mix van voertuigen met verschillende brandstoffen? Wat hem betreft wordt incidentbestrijding alsmaar complexer, hetgeen voor hem dan ook betekent dat de repressieve dienst vaker over zal moeten gaan tot een defensieve buiteninzet in plaats van offensief binnen. En dat meer op de risicobeheersing/regelgeving ingezet moet gaan worden.

Ron van Duin (lector haven- en stadslogistiek, Hogeschool Rotterdam) vervolgt na de pauze met een inkijk in de wereld van ontwikkelingen in de logistieke en distributiesector. Grote zeeschepen die de Rotterdamse haven aan doen varen de 'laatste kilometers' (tientallen) omwille van het klimaat op duurzamere brandstoffen dan de vervuilende stookolie. Hierbij valt te denken aan elektrisch, met energieopslagsystemen zo groot als containers. De presentatie van Ricardo met video's over zelf-ontbrandende batterijen gaven Ron in deze ook nog een 'wake up call'.

Marcel Bikker (QHSE manager, Pitpoint) geeft in zijn presentatie aan hoe Pitpoint de toekomst ziet voor de brandstofvoorziening. De kern is een mix van brandstoffen, waaronder natuurlijk ook duurzame brandstoffen. En dat komt bijeen op multi-fuel tankstation waar benzine, diesel, CNG, waterstof en snelladen op een perceel plaatsvindt. Marcel licht diverse veiligheidscontouren en beveiligingssystemen toe zoals die thans worden getroffen op dit soort tankstations van de toekomst.

Hans Spobeck (programmamanager Transportveiligheid, IFV) gaat in op enkele nieuwe risico's als gevolg van de energietransitie en de wijze waarop die worden opgepakt. Bekende industriële (energie)toepassingen komen nu dicht bij de burger (letterlijk in de tuin/woning) met alle risico's van dien. Voor LNG zijn in een meerjarenonderzoeksprogramma zorgvuldig de risico's onderzocht en uitgewerkt. Dergelijke programma's ontbreken voor bijvoorbeeld waterstof, geothermie of Elektrische Opslag Systemen. Er moeten middelen komen om de veiligheidsrisico's van de energietransitie goed te gaan beheersen.

Dit alles geeft aan dat de energietransitie en de veiligheid 'hot' is. Niet voor niks is het één van de speerpunten van het lectoraat. Het lectoraat gaat daarbij zowel in op de risicobeheersing als de incidentbestrijding. Dit in nauwe samenwerking met collegae lectoren Ricardo Weewer en Rene Hagen (lector brandpreventie, IFV) en de stuurgroep Energietransitie Brandweer Nederland (Jolanda Trijselaar en Esther Lieben).

Het andere speerpunt van het lectoraat betreft veiligheid in ondergrondse ruimten zoals tunnels en parkeergarages. Niet alleen vormen dergelijke objecten op zichzelf al grote uitdagingen voor zowel risicobeheersing als incidentbestrijding. Maar ook in het licht van de energietransitie worden het opgaven voor de hulpdiensten.

Conclusie

Tot slot werd er onder mijn eigen leiding met de zaal gediscussieerd over de gevolgen van de energietransitie voor de transportveiligheid. Dit aan de hand van de onderstaande twee stellingen.

Stelling 1

De risico's van de energietransitie zijn vergelijkbaar met de risico's zoals we die nu al kennen

Door te gaan staan konden de circa 130 aanwezigen aangeven of men deze stelling steunde. Het overgrote deel van de aanwezigen bleef zitten, en was het oneens met de stelling. De gehoorde argumenten waren dat de mechanismen van nieuwe ontwikkelingen anders zijn, en nieuwe technologieën met kinderziektes gepaard gaan.

Stelling 2

De verantwoordelijkheid om als veiligheidsregio/brandweer aan te kunnen sluiten bij ontwikkelingen in de energietransitie ligt bij de overheid

Deze stelling werd door een groot deel van de aanwezigen ondersteund. Gehoorde argumenten waren de haalplicht van de overheid, wie doet het anders en dit is passend ook in de geest van de aanstaande omgevingswet. Daarnaast heeft het bedrijfsleven hier ook een brengplicht.

De namiddag werd afgesloten met een heerlijk buffet op de foyer van het IFV. En ook dit onderdeel van het programma vond gretig aftrek, getuige de grote aantallen personen die er gebruik van maakten. De discussies over veiligheid, transport en energie tussen private partijen en hulpdiensten, tussen riscobeheersers en incidentbestrijders, beleidsmakers, -uitvoerders en onderzoekers waren geanimeerd. En voor mij ook weer een blijk van waardering voor dit 3^e lectoraat event, en een aanmoediging om al weer na te gaan denken over een 4^e.